

244 Budapestre érkezett Moszkva város küldöttsége

A budapesti pártbizottság és a fővárosi tanács meghívására — Budapest felszabadulása 25. évfordulójának ünnepeire — szerdán a fővárosba érkezett Moszkva város küldöttsége. A delegációt V. V. Grisin, az SZKP Politikai Bizottságának póttagja, a moszkvai városi pártbizottság első titkára vezeti; a delegáció tagjai: N. J. Pascsenko, a moszkvai városi tanács végrehajtó bizottságának első elnökhelyettese, K. A. Artomova, a moszkvai Lihacsov Autógyár munkásnöje, A. N. Visztavkin, a műszaki tudományok doktora, a Szovjet Tudományos Akadémia rádiótechnikai és elektrotechnikai intézete pártbizottságának titkára.

A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára, Sarlós István, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, Erdélyi Károly külügyminiszter-helyettes, továbbá a budapesti pártbizottság és a fővárosi tanács vezetői fogadták; jelen volt F. J. Tyitov, a Szovjetunió budapesti nagykövete.

Moszkva város küldöttsége szerdán látogatást tett a budapesti pártbizottság székházában. A vendégek Németh Károlyval, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagjával, a budapesti pártbizottság első titkárával, valamint a pártbizottság titkáraival megbeszélést folytattak a pártmunka tapasztalatairól. A találkozón jelen volt Sarlós István, a fővárosi tanács vb-elnöke, és F. J. Tyitov, a Szovjetunió budapesti nagykövete.

Moszkva város küldöttsége szerda este a fővárosi tanács vezetőivel találkozott a város házában. A látogatást követően a budapesti pártbizottság vezetői vacsorán látták vendégül a moszkvai küldöttséget a Budapest Szállóban.

A Komszomol moszkvai városi bizottsága titkáranak, V. Titujevnek vezetésével háromtagú Komszomol-delegáció érkezett szerdán Budapestre a főváros felszabadulása alkalmából rendezett ünnepekre.

Felavatták a SZIR partizáncsoport emlékművét

Ünnepi zászlódísz tőlött szerdán a XIII. kerületi Szent István Park, ahol Budapest felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából katonai tiszteletadás mellett avatták fel SZIR és partizáncsoportjának emlékművét.

Az ünnepségen Hantos János, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese mondott ünnepi beszédet.

— Szoboravató ünnepségünkön azokra a hőskökre emlékezünk — mondotta —, akik szembefordultak a fasiszta terrorral; akik valóságos érdekei felismerésére akarták rávezetni Budapest népét; akik hirdették a független, demokratikus Magyarország eszméjét és akik életük kockázatásával vagy feláldozásával végrehajtott partizán-akcióikkal fáklyaként világító példát adtak. 1944. szeptemberétől több ilyen partizáncsoport harcolt Budapestért, a Kommunista Párt irányítása alatt. E csoportok egyikének vezetője volt Weinberger Dezső, akit „SZIR”-nek ismert a mozgalom. Eredményes kézigránatos támadást hajtottak végre a XIII. Forgách utcai nyilas-székház, az Andrássy-úti nyilas-ház, a „hűség háza” ellen. Legnagyobb akciójuk a *Metropol-szálló robbantása volt*. Itt lakott a német megszálló rendőrség és az SS-tisztek nagyobb csoportja. A robbantás 19 SS-tiszt halálát okozta. Nagy volt a visszhangja. *Ezekt a fiatalokat a Kommunista Párt nevelte. Ezért volt bátorságuk a tülerővel szembe szállni és Dávidként Góliátra parittyázn.*

— A SZIR emlékének szentelt műalkotás nem Weinberger Dezső szobra. Kovács Ferenc szobrászművész helyesen járt el, amikor az ellenségétől önmagát védő, de ugyanakkor

előrelépő és csapásra kész partizán *általánosított típusát* alkotta meg. Mert igaz, hogy az emlékmű SZIR-nek és csoportjának szól, mégis *fővárosunk felszabadulásának 25. évfordulóján tiszteletünk és köszönetünk mindazoknak szól, akik Budapest felszabadító harcaiban részt vettek*. Szól köszönetünk és tiszteletünk a szovjet nép fiainak, a Vörös Hadsereg hős katonáinak is, akiknek győzelmes előnyomulása ösztönzést és biztatást adott a magyar, s köztük a budapesti partizánmozgalmaknak is.

Az emlékművet az egykori harcostársak nevében elsőnek Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Magyar Partizán Szövetség elnöke koszorúzta meg.

Kiállítás a Nyugati pályaudvaron

A Nyugati pályaudvar kupolacsarnokában tablók, képek, makettek sorakoznak. Olyanok is, amelyek felkavargják a szemlélőket, és olyanok is, amelyek erőt, hitet adnak. A *Szabad Budapestért* című kiállítás, amelyet szerdán Kelen Győző, a budapesti MHSZ titkára nyitott meg, kis keresztmetszetét adja a főváros felszabadulásának, a demokratikus kibontakozásért indított harcnak.

Nézzük az utcai harcokról beszélő képeket, az úttesten szemétből és törmelékből emelt sírhalmokat, a főváros panorámáját 1945 februárjában és megértjük azokat, akik a pincékből feljőve reményvesztetten kérdezték: *újjáéled valaha is ez a város*. Aztán megfog bennünket egy kép: az utca még tele elesett katonák tetemeivel, de egy teherautó már kenyeret visz valahová, rajta a felirat „Kleb”.

Megismerkedhetünk új nevekkel és új harcokkal is. Az egyik képről Várházy Oszkár,

a Budai Önkéntes Ezred parancsnoka néz le. A szélöltött gépkocsi mellett fekszik holtan *Filimanyenko* hős katona, aki Steinmetz Miklós parlamentgerépkocsiját vezette. Mellettük az *Ultimátum*, amelynek higgadt érvelő hangnemére golyózápor volt a válasz... „Tábornok úr, bizonyára belátja, hogy minden további ellenállás elvesztette értelmét...” A tábornok úr, Pfeffer Wildenburch azonban nem látta be: fogságba esésének pillanatát megőrkítő képen cigarettával a szája sarkában, szinte kedélyesen ül fel a szovjet dzsippre.

A partizánok mellett ott láthatók azok a magyar katonák is, akik fegyvert fogtak a fasiszták ellen, akik önként jelentkeztek a „nemzet új szabadságharcára”. A vonatokra várakozó nézőközönség közül sokan olvasgatják a „Toborzási felhívást”, amelyet *Dálnoki Miklós* Béla és *Vörös János* írt alá. „*Bizom abban és hiszem, hogy az egész nemzet meg fogja érteni a hazának ezt a hívó szavát. Eddig nem volt háborús célunk, most van. Jelenleg háborús cél: a magyar nép jobb jövőjének megalapozása és az új, független, demokratikus, boldog Magyarország megteremtése.*” Arrább a belügyminiszter, *Erdei Ferenc* felhívása Budapest népéhez. Az utolsó sorok: „*Aki a rend ellen vét, az a magyar nép, a magyar demokrácia, a magyar haza ellensége. Ekként fogjuk kezelni.*”

Gimnasztyorkás katonák menetelnek az úton, porosak, fáradtak. Az útpadkán országhatárt jelző tábla: *Austria*. A tablók vége felé a képeken látható katonák, polgárok és a kiállítás nézőinek arcán is egyre derűsebbek lesznek a vonások. A teherautók hozzák az első szovjet gypotszállítmányt. Megindul a hidak, utak helyreállítása.

Megindul az élet...

k. e.